

Kúria

ítélete

Az ügy száma:	Bt.II.198/2024/8.
A határozat szintje:	törvényességi jogorvoslat
A tanács tagjai:	Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró Dr. Somogyi Gábor, bíró Dr. Metzing Márton, bíró Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2024. április 25.
Az ügy tárgya:	lopás vétsége
Terhelt:	IV. rendű
Első fok:	Szentesi Járásbíróság, 5.B.17/2023/14., ítélet, előkészítő ülés, 2023. szeptember 13., jogerő napja 2023. szeptember 13.
Másodfok:	-
Az indítvány előterjesztője:	a legfőbb ügyész
Az indítvány iránya:	a törvénysértés megállapítása és megváltoztatás

Rendelkező rész

A Kúria a lopás vétsége miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a legfőbb ügyész által a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványt elbírálva megállapítja, hogy a Szentesi Járásbíróság 5.B.17/2023/14. számú ítéletének a IV. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetés egy napi tételének összegét megállapító rendelkezése törvénysértő.

Az ítélet ezen rendelkezését megváltoztatja és a IV. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.250 (egyezer-kettőszázötven) forint összegre mérsékli.

A pénzbüntetés mértéke így 250.000 (kettőszáz-ötvenezer) forint.

Elrendeli a IV. rendű terhelt által eddig esetlegesen megfizetett pénzbüntetés 250.000 (kettőszáz-ötvenezer) forintot meghaladó részének a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkorai törvényes kamatával emelt visszatérítését a terhelt részére.

A jogorvoslati eljárás során felmerült 7.000 (hétezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] **I.** 1. A Szentesi Járásbíróság a 2023. szeptember 13. napján, előkészítő ülésen kihirdetett 5.B.17/2023/14. számú ítéletében – többek között – IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan, társtettesként elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], ezért öt 200 napi tétel, napi tételenként 1.500 forint összegű, összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte.

[2] Az ítélet a IV. rendű terhelt tekintetében – fellebbezés hiányában – 2023. szeptember 13. napján jogerőre emelkedett.

[3] **II.** 1. A jogerős ügydöntő határozattal szemben a IV. rendű terhelt vonatkozásában a legfőbb ügyész BF.1652/2023/2. szám alatt terjesztett elő jogorvoslati indítványt a törvényesség érdekében, a Be. 667. § (1) bekezdése alapján.

[4] Az indítvány indokolása szerint a Szentesi Járási Ügyészség 1.B.271/2022/15. számú vádiratában lopás vétsége miatt emelt vádat – többek között – IV. rendű terhelttel szemben. Az ügyészség a vádiratban arra az esetre, ha a IV. rendű terhelt a bűnösségét az előkészítő ülésen beismeri, 250 napi tétel, 1.000 forint napi tétel összegű, összesen 250.000 forint pénzbüntetés kiszabását indítványozta.

[5] Kifejtette, hogy az ügyben a Szentesi Járásbíróság 2023. július 24. napján megtartott előkészítő ülésén a IV. rendű terhelt a bűnösségét a vádirattal egyezően beismerte és lemondott a tárgyaláshoz való jogáról, a bíróság a bűnösség beismerését pedig végzéssel elfogadta. Ennek megfelelően a Szentesi Járásbíróság 2023. szeptember 13. napján kihirdetett 5.B.17/2023/14. számú ítéletével a IV. rendű terhelt bűnösségét a vádirattal egyezően megállapította és a IV. rendű terheltet 200 napi tétel, 1.500 forint napi tétel összegű, összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte.

[6] A legfőbb ügyész utalt rá, hogy ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki súlyosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat súlyosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve a Be. 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz. Ekként törvényt sértett a járásbíróság, amikor az előkészítő ülésen tett ügyészi indítványban foglalnál, a bűnösség beismerése elfogadása után hozott ítéletében összezszerűségében súlyosabb pénzbüntetést szabott ki, annak ellenére is, hogy a pénzbüntetés napi tétel számát a mértékes indítványhoz képest alacsonyabb mértékben határozta meg.

[7] Miután a törvénysértő jogerős határozat más jogorvoslattal nem támadható, a legfőbb ügyész – a jogorvoslat a törvényesség érdekében eljárás keretében – indítványozta, hogy a Kúria a törvénysértést állapítsa meg, a jogerős ítéletet változtassa meg, és a IV. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetés egy napi tételére jutó összeget 1.250 forintra mérsékelje.

[8] 2. A IV. rendű terhelt védője írásbeli észrevételében a legfőbb ügyész jogorvoslati indítványával egyetértésben, a vádhatóság indítványához csatlakozva a IV. rendű terhelt pénzbüntetésének mérséklését indítványozta.

[9] **III.** A legfőbb ügyész törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslati indítványa alapos.

[10] 1. A Be. 667. § (1) bekezdése szerint a legfőbb ügyész a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelenthet be a bíróság törvénysértő, jogerős ügyszöntő határozata és végleges, nem ügyszöntő végzése ellen. E rendkívüli jogorvoslat az olyan törvénysértések megállapítására és részbeni korrekciójára ad lehetőséget, amelyek esetében más jogorvoslatnak már nincs helye.

[11] A rendkívüli jogorvoslatként szabályozott eljárások közül a perújítás (LXXXIX. Fejezet) a felülvizsgálat (XC. Fejezet) és az egyszerűsített felülvizsgálat (XCIV. Fejezet) tárgya kizárólag a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügyszöntő határozata lehet [Be. 648. §; Be. 637. § (1) bekezdés; 671. § és 672. § (2) bekezdés].

[12] Míg a perújítás a jogerős, a vádról rendelkező ügyszöntő határozat ténybeli javításának eszköze, addig a felülvizsgálat annak jogi hibái orvoslását szolgálja. Mind a felülvizsgálat, mind a perújítás kizárólag törvényben meghatározott okokból és feltételek alapján vehető igénybe (Be. 649. §, Be. 637. §). E két rendkívüli jogorvoslaton túl egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának akkor van helye, ha a bíróság az alapügyben a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett egyes, a törvényben pontos meghatározott kérdésekről (Be. 671. §).

[13] Felülvizsgálatnak eljárási szabálysértés miatt a bíróság jogerős ügyszöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt esetekben van helye. E törvényhely d) pontja alapján a bíróság jogerős ügyszöntő határozatával szemben felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[14] A Be. 608. § (1) bekezdése a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéseket tartalmazza, azonban ezek között nem szerepel az előkészítő ülésen elfogadott beismerő vallomás alapján meghozott ítéletben, a vádiratban, illetve a Be. 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítványban megjelölt szankciónál súlyosabb büntetés, illetve intézkedés alkalmazása.

[15] A Be. 649. § (2) bekezdés e) pontja a súlyosítási tilalom megsértése esetén biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét. A súlyosabb büntetés, illetve intézkedés fogalma kétségtelenül a súlyosítási tilalom (Be. 595. §) rendelkezéseihez kapcsolódik. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a hatályos szövegezés szerinti súlyosabb jogkövetkezmény Be. 565. § (2) bekezdése szerinti tilalma azonosítható lenne a súlyosítási tilalommal. Ugyanis a bűnösséget beismerő nyilatkozat előkészítő ülésen történő elfogadása esetén a Be. 565. § (2) bekezdése szerinti tilalom az irányadó, melynek lényege az, hogy ebben az esetben a terhelt terhére betérjesztett ügyészi fellebbezés által megnyílt súlyosítás korlátját kifejezetten a vonatkozó eljárási szabályok szerint előterjesztett konkrét ügyészi indítvány (vádirat) képezi. Ekként a súlyosítási tilalom nyilvánvalóan nem azonosítható a súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazásának tilalmával.

[16] A súlyosítási tilalom az eljárási törvény garanciális rendelkezése, és a jogorvoslat során kivételt határoz meg a felülbírálat terjedelmének általános szabályai alól. Alapvető tartalma, hogy a terhelt és a védő részére lehetővé teszi a fellebbezési jog kockázat nélküli gyakorlását és kizárja azt, hogy ha az elsőfokú bíróság ítéletét csak a terhelt javára szóló fellebbezés támadta, a fellebbezés folytán alapvető érdemi kérdésekben a terheltre hátrányosabb másodfokú bírósági határozat születhesen (Be. 595. §).

[17] A Be. a súlyosítási tilalom megsértésének esetére lehetővé teszi a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálati indítvánnyal történő támadását. A felülvizsgálat azonban a Be. 565. § (2) bekezdése szerinti súlyosabb jogkövetkezményt tartalmazó törvénysértő határozat orvoslására nem vehető igénybe.

[18] Mindezek tükrében a legfőbb ügyész által nevesített eljárási szabálysértés kiküszöbölésére kizárólag a törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslat alapján van törvényes lehetőség [Kúria Bt.II.218/2022/6., Kúria Bt.II.688/2019/5. (BH 2020.64.III.)].

[19] 2.1. A rendelkezésre álló ügyiratok alapján az állapítható meg, hogy a Szentesi Járási Ügyészség 2023. április 3. napján kelt 1.B.271/2022/15. számú vádiratával emelt vádat I. rendű terhelt és további három társa ellen, és köztük a IV. rendű terheltet a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő kisebb értékre elkövetett lopás vétségével vádolta, melyet folytatólagosan és társtettesként követett el.

[20] Az ügyészség a vádiratában a Be. 422. § (3) bekezdése alapján indítványozta, hogy amennyiben a IV. rendű terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri, úgy a bíróság vele szemben 250 napi tételű, 1.000 forint egy napi tétel összegű, összesen 250.000 forint pénzbüntetést szabjon ki.

[21] A Szentesi Járásbíróság az ügyben 2023. július 24-én előkészítő ülést tartott, ahol a IV. rendű terhelt a bűnösségét a vádirattal egyezően beismerte és lemondott a tárgyaláshoz való jogáról. A bíróság a bűnösség beismerését az 5.B.17/2023/10-III. számú végzésével elfogadta (Szentesi Járásbíróság 5.B.17/2023/10. számú jegyzőkönyv 8. oldal).

[22] A Szentesi Járásbíróság által az ügyben 2023. szeptember 13. napján megtartott előkészítő ülésen az eljáró ügyész a mértékes indítványt a IV. rendű terhelt tekintetében a vádirathoz képest nem módosította, ezt követően a járásbíróság a kihirdetett 5.B.17/2023/14. számú ítéletével a IV. rendű terhelt bűnösségét a vádirattal egyezően megállapította és 200 napi tétel, 1.500 forint napi tétel összegű, összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte.

[23] 2.2. A Szentesi Járási Ügyészség tehát vádiratában indítványt tett a büntetés mértékére arra az esetre, ha a IV. rendű terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri.

[24] Ha a bíróság az előkészítő ülésen a terhelt beismerését végzéssel elfogadja és nem látja akadályát az ügy előkészítő ülésen való elintézésének, a vádlottat a büntetékiszabási körülményekre is kihallgatja, majd az ügyész és a védő felszólalását követően az ítéletét az előkészítő ülésen is meghozhatja [Be. 504. § (4)-(6) bekezdés].

[25] A IV. rendű terhelt az előkészítő ülésen a bűnösségét beismerte és lemondott a tárgyaláshoz való jogáról, melyet követően a járásbíróság a Be. 504. § (3) bekezdése alapján elfogadta a terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozatát, és a Be. 504. § (4)-(6) bekezdései alapján előkészítő ülésen hozott ítéletet. Ítéletében a IV. rendű terhelt bűnösségét a vádirattal egyezően minősített bűncselekményben megállapította, azonban vele szemben az ügyészség mértékes indítványában előterjesztett szankciót meghaladó mértékben szabta ki a pénzbüntetést.

[26] A Be. 565. § (2) bekezdése a súlyosabb büntetés kiszabásának, illetve a súlyosabb intézkedés alkalmazásának tilalmát mondja ki, anélkül, hogy e kategóriák törvényi meghatározását megadná, szemben a hátrányosabb döntés fogalmával, amelyet a Be. értelmező rendelkezések között a 10. § (3) bekezdésében rögzít.

[27] A Be. 595. §-a a súlyosítási tilalommal összefüggően a súlyosabb büntetés fogalmát is kitöltő rendelkezés; a súlyosabb büntetés fogalmába kétségtávolan beletartozik mindaz, ami nemében, végrehajtásának módjában, tartamában vagy mértékében súlyosabb a kiszabott büntetéshez képest. Pénzbüntetés esetén e tilalom alá esik tehát az, ha a mértékes

indítványhoz képest a bíróság a napi tétel számot magasabb mértékben állapítja meg, még akkor is, ha az egy napi tételre jutó összeg viszont annál alacsonyabb, hiszen meg nem fizetése esetén a magasabb napi tétel számú pénzbüntetést hosszabb tartamú szabadságvesztésre kell átváltoztatni, ami súlyosabb jogkövetkezmény az ügyészi indítványban foglaltnál. Ugyancsak a tilalom hatálya alá esik, ha az egy napi tételre jutó összeget emeli a bíróság a mértékes indítványhoz képest, feltéve, hogy a napi tétel számot nem, vagy csak olyan mértékben csökkenti, hogy ezáltal a pénzbüntetés összege emelkedik. A jelen ügyben pedig ez a helyzet.

[28] Az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés egy napi tételre jutó összegét, ezáltal pedig a pénzbüntetés teljes összegét illetően túllépte a joghátrány mértékére tett konkrét ügyészi indítványt. Ezen pedig az sem változtat, hogy a pénzbüntetés napi tétel számát viszont – az ügyészi indítványban foglaltakhoz képest – alacsonyabb mértékben határozta meg, figyelemmel arra, hogy a pénzbüntetés így kiszabott összege a mértékes indítványban foglaltak teljes összegét meghaladja, ekként az előkészítő ülésen kiszabott – azonos nemű – büntetés kétségtelenül súlyosabb az ügyészi indítványban foglaltnál.

[29] Ezért a Szentesi Járásbíróság jogerős ítéletében megsértette a súlyosabb büntetés kiszabásának tilalmát rögzítő, a Be. 565. § (2) bekezdésében írt azon szabályt, miszerint a terhelttel szemben az ügyészi indítványban megjelölt szankciónál súlyosabb büntetés nem szabható ki. Ez kizárólag a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat keretében orvosolható.

[30] A kifejtettek alapján a Kúria – a Be. 668. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva – a legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványát alaposnak találta, és a Be. 669. § (1) bekezdés első fordulatak megfelelően megállapította, hogy a megtámadott határozat a IV. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetés egy napi tételre jutó összege tekintetében törvénytisztító.

[31] A törvénytisztítást a Kúria a Be. 669. § (2) bekezdése szerint akként orvosolta, hogy az elsőfokú ítélet megváltoztatásával enyhébb – az előkészítő ülésen tett beismerésére figyelemmel előterjesztett konkrét ügyészi indítvány kereteit meg nem haladó pénzbüntetésre vezető –, 1.250 forint egy napi tétel összegű pénzbüntetést szabott ki és megállapította a pénzbüntetés így kialakuló mértékét.

[32] A Kúria a Be. 857. § (1) bekezdés c) pont második fordulatak tekintettel rendelkezett arról, hogy amennyiben eddig a IV. rendű terhelte esetlegesen a jogerős ítéletben kiszabott pénzbüntetésből a jelen ítélettel kiszabott pénzbüntetés összegét meghaladó részt már megfizette, a jelen ügyben kiszabott pénzbüntetés összegét meghaladó különbözetet, a Be. 856. § (2) bekezdése alapján a befizetésről a visszatérítésig eltelt időre számított mindenkori kamatával együtt a részére vissza kell téríteni.

[33] A Kúria a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat elbírálása során – a Kúria elnöke számára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés nyomán – öttagú tanácsban járt el.

[34] 3. A törvényességi jogorvoslati eljárásban a Kúria a IV. rendű terhelte részére védőt rendelt ki, aki a törvényességi jogorvoslati indítványra írásbeli észrevételt tett.

[35] A Kúria más rendkívüli jogorvoslat, a felülvizsgálati eljárással összefüggésben korábbi határozatában már rámutatott arra, hogy a kirendelt védőt tevékenységéért a felülvizsgálati eljárásban díjazás illeti meg akkor is, ha a Kúria az ügyben nyilvános ülést nem tart [Kúria Bfv.I.1.323/2018/20. (BH 2019.217.III.)].

[36] A Kúria ezért a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványra érdemi észrevételt előterjesztő kirendelt védő részére a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a

kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet 1. § (3) bekezdésére figyelemmel, a 7. § (3) bekezdése szerint állapította meg a kirendelt védőnek járó díjat.

[37] Az ennek folytán felmerült bűnügyi költség viseléséről a Kúria a Be. 669. § (4) bekezdése alapján rendelkezett.

[38] **IV.** A törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat elbírálása során meghozott ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése szerint nincs helye fellebbezésnek. Az ítélet felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont harmadik fordulata zárja ki.

Budapest, 2024. április 25.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró